

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO

w Publicznej Szkole Podstawowej Nr 14 Integracyjnej im. Jana Pawła II w Radomiu

1. Założenia Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego.

Wewnętrznszkolny System Doradztwa Zawodowego obejmują ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu prawidłowego przygotowania uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia. System określa rolę i zadania nauczycieli w ramach rocznego planu działań, czas i miejsce realizacji poszczególnych zadań, oczekiwane efekty, metody pracy.

Dobrze przygotowany uczeń do podjęcia decyzji edukacyjnej i zawodowej to taki, który wie jakie ma zainteresowania i predyspozycje, potrafi dokonać samooceny, zna swoją wartość, umie samodzielnie wybrać szkołę ponadpodstawową, ma plany na przyszłość.

Wewnętrznszkolny System Doradztwa Zawodowego zakłada, że:

- ❖ wybór zawodu nie jest jednorazową decyzją – to długotrwały proces stanowiący sekwencje decyzji podejmowanych przez wiele lat
- ❖ na wybór zawodu składają się: wiedza na temat własnych predyspozycji i umiejętności, wiedza na temat zawodów, ścieżek edukacyjnych i rynku pracy
- ❖ preferencje edukacyjne i zawodowe są zależne od uwarunkowań wewnętrznych (cechy osobowości, temperament, zdolności) i zewnętrzne człowieka (doświadczenie, otoczenie społeczne)
- ❖ szkoła podstawowa obok rodziny stanowi środowisko mające istotny wpływ na podejmowanie decyzji edukacyjnych uczniów
- ❖ działania w ramach WSDZ powinny być zaplanowane, spójne, prowadzony w sposób ciągły i systematyczny

2. Cele WSDZ.

Cel ogólny:

Przygotowanie uczniów do dokonywania świadomego i trafnego wyboru dalszej drogi edukacyjnej, a w przyszłości wyboru zawodu.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- 1) zna swój potencjał edukacyjny, psychologiczny (predyspozycje, mocne strony i ograniczenia, zainteresowania, uzdolnienia);
- 2) posiada informacje na temat różnych grup zawodowych (charakterystyka wykonywanej, wymagania do wykonywanej konkretnego zawodu, przeciwwskazania zdrowotne do wykonywania konkretnego zawodu);
- 3) rozwija swoje umiejętności na temat i zainteresowania, wie czego się uczyć;

- 4) rozwija umiejętności pracy w grupie (komunikatywność, zaangażowanie, właściwe relacje społeczne);
- 5) prezentuje postawę szacunku do pracy;
- 6) zna czynniki trafnego wyboru szkoły i zawodu;
- 7) rozwija umiejętności podejmowania decyzji;
- 8) jest otwarty i przygotowany na wyzwania współczesnego świata (gotowość do zmian, czy do mobilności zawodowej).

Ponadto uczeń klasy ósmej:

- 1) zna zasady systemu edukacji kształcenia w Polsce oraz ofertę edukacyjną szkół ponadpodstawowych;
- 2) zna zasady rekrutacji do szkół ponadpodstawowych i harmonogram rekrutacji;
- 3) zna źródła informacji edukacyjnych i zawodoznawczych, ma dostęp do tych informacji.

Nauczyciele:

- 1) potrafią diagnozować potrzeby i zasoby uczniów;
- 2) wykorzystują wiedzę o uczniu, pomagają mu określać jego ścieżkę edukacyjną i zawodową;
- 3) umożliwiają rozwój zainteresowań i zdolności uczniów;
- 4) realizują tematy zawodoznawcze metodami aktywnymi zgodnie z zaleceniami;
- 5) wspierają rodziców w procesie doradczym, udzielają informacji lub kierują do specjalistów;
- 6) włączają przedstawicieli instytucji i zakładów pracy w realizację doradztwa zawodowego w szkole.

Rodzice:

- 1) są zaangażowani i przygotowani do roli „doradców”;
- 2) znają czynniki ważne przy wyborze szkoły i zawodu;
- 3) znają ofertę szkół ponadpodstawowych, zasady oraz harmonogram rekrutacji;
- 4) angażują się w pracę doradczą szkoły (np.: prezentują swoje zawody i zakłady pracy);
- 5) wiedzą gdzie szukać pomocy dla swoich dzieci w sytuacjach trudnych.

3. Realizatorzy i uczestnicy systemu:

WSDZ realizowany będzie przez społeczność szkolną: dyrekcję szkoły, nauczycieli i wychowawców, specjalistów, uczniów klas I – VIII, dzieci z oddziałów przedszkolnych, rodziców uczniów i dzieci.

Szkoła będzie w tym zakresie współpracować z instytucjami i organizacjami wspierającymi jej pracę (m.in.: poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, szkołami ponadpodstawowymi, zakładami pracy itp.).

Doradztwo zawodowe obejmuje spójne działania szkoły w zakresie pracy indywidualnej i grupowej z uczniami przy wsparciu i poradnictwie nauczycieli, oraz zaangażowaniu rodziców. Działania mają charakter zaplanowany i systematyczny. Są to działania całej społeczności szkolnej, w której poszczególne grupy podejmują określone działania.

Zakres zadań poszczególnych osób zaangażowanych w proces doradczy wynika z kompetencji, profilu wykształcenia, wykładanych treści oraz podstawy programowej w szkole podstawowej.

Koordynator doradztwa zawodowego (**doradca zawodowy**) bierze udział w planowaniu działań szkoły w zakresie doradztwa zawodowego, aktualizuje informacje związane doradztwem zawodowym, dokonuje bieżącego monitorowania realizacji WSDZ, ewaluuje podjęte działania i sporządza sprawozdanie.

Pedagog i psycholog szkolny diagnozują potrzeby oraz możliwości uczniów, udzielają indywidualnych porad i konsultacji w zakresie rozpoznawania mocnych stron oraz podejmowania decyzji edukacyjnych, w zależności od potrzeb organizacyjnych prowadzą zajęcia rozwijające umiejętności emocjonalno – społeczne oraz na temat technik uczenia się, radzenia sobie ze stresem i autoprezentacji, kierują uczniów do specjalistycznych placówek, badane są losy absolwentów.

Wychowawcy na lekcjach wychowawczych wprowadzają podstawy treningu interpersonalnego, kierują uczniów potrzebujących pomocy do doradcy zawodowego na konsultacje, prowadzą zajęcia na temat poznawania siebie i o tematyce zawodowej, uczą sposobów organizacji pracy własnej, wyznaczania celów.

Na każdym przedmiocie nauczyciele realizują podstawę programową odnosząc się do treści dotyczących doradztwa zawodowego.

Przykłady zadań nauczycieli poszczególnych przedmiotów w odniesieniu do treści dotyczących doradztwa zawodowego:

Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej uczą wyszukiwania informacji na temat edukacji i zawodów za pomocą słowników, encyklopedii, aplikacji i programów komputerowych, Internetu. Wdrażają do podejmowania obowiązków i rzetelnego ich wypełniania. Zapoznają z pojęciem pracy i wynagrodzenia pieniężnego oraz sytuacji ekonomicznej rodziny. Przedstawiają znaczenie pracy w życiu człowieka, omawiają z dziećmi zawody, które wykonują ich najbliżsi, prezentują charakterystykę pracy w różnych zawodach. Rozwijają zainteresowania, zapoznają ze sposobami powstawania różnych przedmiotów, uczą podstawowych umiejętności technicznych.

Nauczyciele zajęć komputerowych i informatyki prowadzą naukę poszukiwania, selekcjonowania, porządkowania, gromadzenia i wykorzystywania informacji np.: dotyczących ofert szkół ponadpodstawowych, pomaga uczniom klasa ósmych w logowaniu do elektronicznego systemu wspomagania rekrutacji do szkół ponadpodstawowych, wyjaśnia organizację pracy i przepisy bhp w pracy z komputerem, uczy komunikowania za pomocą komputera i technologii informacyjnych. Prezentuje sposoby opracowywania tekstów, prezentacji multimedialnych oraz danych liczbowych w arkuszu kalkulacyjnym. Wdraża do pracy zespołowej w ramach projektu, pokazuje sposoby wykorzystania technologii informacyjnych w różnych zawodach.

Nauczyciele języka polskiego omawiają charakter pracy w różnych zawodach, uczą tworzenia wypowiedzi: pisanie życiorysu, podania, ogłoszenia, oficjalnego listu (dostosowanie wypowiedzi do danej sytuacji). Kształtują umiejętność operowania słownictwem z kręgu: szkoła i nauka, środowisko społeczne. Wdrażają do samokształcenia i docierania do informacji za pomocą słowników, encyklopedii. Pokazują znaczenie komunikacji niewerbalnej w autoprezentacji.

Nauczyciele matematyki uczą gromadzenia i porządkowania danych o edukacji i zawodach, odczytywania i interpretacji danych w tekstach, tablicach i wykresach. Kształtują umiejętności posługiwania się procentami, zapoznania się z zawodami

z dziedziny księgowości i rachunkowości. Uczą planowania czynności z wykorzystaniem kalendarza (wykonywania obliczeń) oraz dzielenia zadań na etapy.

Nauczyciele języków obcych zapoznają z zasobem języka dotyczącym szkoły i pracy oraz cech charakteru i umiejętności. Prezentują uczniom filmy o zawodach w języku obcym. Uczą tworzenia kilkuzdaniowych wypowiedzi na temat swoich umiejętności (prezentacja siebie). Zachęcają do pracy zespołowej (grupowej) metodą projektu.

Nauczyciele przyrody omawiają stan zdrowia i choroby człowieka nawiązując do przeciwwskazań zdrowotnych w wybranych zawodach. Wykazują znaczenie odpoczynku w życiu człowieka, prawidłowych warunków nauki i pracy, zasad uczenia się. Wdrażają do planowania dnia i organizowania pracy własnej. Zapoznają z zawodami z dziedziny meteorologii, rolnictwa, biologii, leśnictwa, ochrony środowiska, fizyki, chemii, geografii, ochrony zdrowia, astronomii.

Nauczyciele historii i wiedzy o społeczeństwie informują o siedzibie władz lokalnych uczniów oraz ich zakresie działań i sposobie powoływania. Wyjaśniają demokratyczny charakter państwa. Charakteryzują pojęcie samorządności, opisują zawody związane z polityką, dyplomacją, przedstawiają zawód historyka. Zapoznają ze znaczeniem społecznego podziału pracy, opisują grupy społeczne i ich role w społeczeństwie. Omawiają z uczniami problemy współczesnej Polski (m.in.: bezrobocie). Zapoznają ze zjawiskiem emigracji politycznej i zarobkowej. Uczą tworzenia drzewa genealogicznego. Omawiają z uczniami funkcjonowanie przemysłu, warunki pracy w fabryce dawniej i dziś. Prezentują podstawowe cechy obecnego systemu gospodarczego. Przedstawiają znaczenie i wartość pracy w życiu człowieka, etykę zawodową, pomagają tworzyć uczniom ich własne systemy wartości. Pomagają poznać siebie, przyjąć odpowiedzialność za siebie. Przekazują wiedzę o znaczeniu praw i obowiązków, zasad i reguł postępowania w życiu człowieka. Uczą prowadzenia dyskusji i umiejętności uzasadniania opinii dotyczących zjawisk w społeczności lokalnej.

Nauczyciele wychowania fizycznego omawiając trening zdrowotny, pomagają opracować rozkład dnia ucznia, uwzględniając proporcje między pracą a wypoczynkiem, wysiłkiem umysłowym i fizycznym.

Nauczyciele wychowania do życia w rodzinie prowadzą lekcje na temat ról społecznych i modeli życia. Zapoznają ze sposobem pracy instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny. Kształtują u uczniów poczucie odpowiedzialności za własny rozwój.

Nauczyciel muzyki zapoznaje uczniów z zawodami związanymi z muzyką, przekazuje wiedzę o tworzeniu instrumentów, uczy gry na instrumentach.

Nauczyciel plastyki zapoznaje z zawodami z dziedziny kultury. Uczy korzystania z przekazów medialnych oraz wykorzystywania ich wytworów.

Nauczyciel techniki opisuje funkcje urządzeń technicznych, omawia kolejność działań technologicznych, organizację miejsca pracy i szacowanie czasu jej trwania. Uczy posługiwania się narzędziami do obróbki ręcznej.

Nauczyciele bibliotekarze prenumerują czasopisma związane z edukacją oraz literaturę z zakresu doradztwa zawodowego, udostępniają ulotki o szkołach.

Ponadto nauczyciele prowadzą zajęcia pozalekcyjne i koła zainteresowań umożliwiające uczniom rozwijanie swoich zdolności i umiejętności.

4. Formy i metody pracy doradczej:

Formy adresowane do uczniów:

- ❖ diagnoza i analiza potrzeb na podstawie obserwacji, wywiadów, ankiet

- ❖ indywidualne konsultacje i porady związane z dalszą edukacją (w szczególności dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi)
- ❖ warsztaty grupowe - pozwalające na odkrywanie swoich zainteresowań, umiejętności i predyspozycji zawodowych, ukazujące potrzebę planowania własnej przyszłości zawodowej
- ❖ zajęcia grupowe - nakierowane na rozwój umiejętności społecznych i interpersonalnych: komunikacji, współpracy, przezwyciężania stresu
- ❖ zajęcia rozwijające zainteresowania
- ❖ zajęcia grupowe umożliwiające poznanie różnych zawodów i związanych z nimi wymagań, filmy zawodoznawcze
- ❖ realizowanie treści zawodoznawczych na lekcjach poszczególnych przedmiotów
- ❖ spotkania z przedstawicielami różnych zawodów
- ❖ wyjścia i wycieczki szkolne do zakładów pracy
- ❖ tablica z informacjami na temat rekrutacji do szkół ponadpodstawowych i ofercie edukacyjnej na terenie miasta Radomia
- ❖ udział w dniach otwartych w szkołach ponadpodstawowych
- ❖ działanie Szkolnego Koła Wolontariatu, Samorządu Uczniowskiego

Formy adresowane do rodziców uczniów:

- ❖ indywidualne konsultacje i porady udzielane przez nauczycieli/specjalistów na terenie szkoły
- ❖ kierowanie do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej na konsultacje z doradcą zawodowym
- ❖ zachęcanie i włączanie rodziców w proces doradczy szkoły np.: poprzez przedstawianie wykonywanych przez siebie zawodów
- ❖ udział w dniach otwartych szkół ponadpodstawowych
- ❖ udostępnianie informacji edukacyjnych (prezentacja założeń pracy edukacyjnej na terenie szkoły na rzecz uczniów, informacji na temat zasad i terminów rekrutacji) i zawodowych (o zawodach przyszłości)

Formy adresowane do nauczycieli:

- ❖ udział w szkoleniach z zakresu doradztwa zawodowego
- ❖ tworzenie warunków do wymiany doświadczeń i dzielenia się wiedzą
- ❖ śledzenie losów absolwentów

Formy adresowane do środowiska lokalnego:

- ❖ spotkania z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych
- ❖ spotkania z przedstawicielami lokalnych firm i zakładów pracy
- ❖ współpraca z instytucjami wspierającymi pracę szkoły m.in.: Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną

Metody pracy doradczej:

- ❖ metody aktywizujące (burza mózgów, dyskusja, giełda pomysłów, mapy myślowe)- wspólne pracowanie nad rozwiązaniem problemu
- ❖ drama – krótkie scenki i inscenizacje, odgrywanie ról; metody plastyczne – komiksy, plakaty

- ❖ metody audiowizualne - wykorzystanie Internetu jako narzędzi zdobywania informacji, programy i prezentacje multimedialne, filmy edukacyjne
- ❖ gry i zabawy rozwijające myślenie strategiczne
- ❖ trening komunikacji i zachowań społecznych, mini-wykłady, pogadanki, debaty

5. Treści i czas realizacji programu

Treści z zakresu doradztwa zawodowego będą realizowane w ciągu roku szkolnego na lekcjach wychowawczych, przedmiotowych, zastępstwach, zajęciach pozalekcyjnych oraz poza szkołą poprzez udział uczniów w wyjściach i wycieczkach, w spotkaniach i imprezach edukacyjnych związanych z wyborem szkoły ponadpodstawowej i poznawaniem zawodów.

6. Przewidywane rezultaty (efekty) i korzyści z realizacji WSDZ:

Dla uczniów i rodziców:

- ❖ dostęp do informacji edukacyjnej i zawodowej dla uczniów, nauczycieli oraz rodziców
- ❖ świadome, trafniejsze decyzje edukacyjne i zawodowe
- ❖ kształtowanie odpowiednich postaw, nawyków, umiejętności i wiedzy oraz aktywności zawodowej uczniów
- ❖ mniej niepowodzeń szkolnych, zniechęcenia do nauki i pracy
- ❖ pomoc rodzinie w kształtowaniu określonych postaw i zachowań związanych z planowaniem kariery zawodowej ich dzieci
- ❖ przygotowania uczniów do pełnienia różnych ról społecznych.

Dla szkoły:

- ❖ utworzenie na terenie szkoły bazy informacji edukacyjnej i zawodowej oraz zapewnienie jej systematycznej aktualizacji
- ❖ lepsze wyniki edukacyjne uczniów oraz wyniki egzaminu ósmoklasisty
- ❖ zwiększenie konkurencyjności szkoły
- ❖ realizowanie przepisów prawa oświatowego w zakresie doradztwa zawodowego.

Dla środowiska lokalnego:

- ❖ zwiększenie trafności decyzji edukacyjnych uczniów wybierających szkołę ponadpodstawową
- ❖ promocja lokalnych instytucji i zakładów pracy.

7. Ocena i ewaluacja

Realizacja Wewnętrzny Systemu Doradztwa Zawodowego powinna opierać się na stałym monitorowaniu, ewaluacji i kontroli podjętych działań. Kontrola powinna być dokonywana w celu usprawnienia i ulepszania realizowanych zadań lub wytyczenia nowych form pracy. Wykorzystana zostanie do tego technika wywiadu i obserwacji. Ewaluacja pozwala także zaobserwować dynamikę procesu i rodzące się nowe potrzeby czy niezaplanowane rezultaty. Dzięki ewaluacji można dokonywać aktualizacji działań doradczych, odkrywać aktualne potrzeby i oczekiwania - co pozwala na długoterminowe planowanie działań.

8. Roczny plan pracy

Obszar I - Kim jestem

Zadanie	Realizator zadania / osoba odpowiedzialna	Termin
Zajęcia z uczniami na temat „Zainteresowań”	Wychowawcy klas	I półrocze
Zajęcia z uczniami na temat „Umiejętności ”	Wychowawcy klas	I półrocze
Diagnozowanie mocnych stron, uzdolnień i potrzeb ucznia	Wychowawcy klas, nauczyciele przedmiotów, pedagog, psycholog szkolny	Cały rok szkolny
Organizowanie festiwalu umożliwiającego prezentację mocnych stron i umiejętności – np.: Mam talent.	Nauczyciele przedmiotów	Kalendarz impresz szkolnych
Przygotowanie reprezentantów do konkursów zewnętrznych	Nauczyciele przedmiotów	Zgodnie z harmonogramem konkursów
Organizacja wystaw konkursowych prac uczniów	Nauczyciele przedmiotów	Cały rok szkolny
Prowadzenie zajęć pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania i uzdolnienia uczniów	Nauczyciele	Cały rok szkolny
Zajęcia z uczniami na temat technik uczenia się, autoprezentacji i radzenia sobie ze stresem, rozwijające umiejętności emocjonalno-społeczne	Wychowawcy klas, pedagog i psycholog szkolny	Według potrzeb
Działalność Samorządu Uczniowskiego, szkolne Koła Wolontariatu, zachęcanie uczniów do aktywności	Opiekunowie – wyznaczeniu nauczyciele	Cały rok szkolny

Obszar II - Kim będę

Zadanie	Realizator zadania / osoba odpowiedzialna	Termin
Zajęcia z uczniami na temat „Praca”	Wychowawcy klas	I półrocze
Zajęcia z uczniami na temat „Zawody ”	Wychowawcy klas	I półrocze
Zajęcia z uczniami na temat „Kim chcę zostać w przyszłości”	Wychowawcy klas	I półrocze
Poznajawanie zawodów podczas wyjść i wycieczek szkolnych	Wychowawcy klas	Cały rok szkolny
Spotkania z przedstawicielami różnych zawodów	Nauczyciele przedmiotów	Kalendarz impresz szkolnych
Badanie losów absolwentów	Wychowawcy klas	Cały rok szkolny
Spotkania z absolwentami i przedstawicielami szkół ponadpodstawowych	Nauczyciele	Cały rok szkolny
Prowadzenie lekcji przedmiotowych z elementami zawodoznawczymi	Nauczyciele przedmiotów	Cały rok szkolny
Współpraca z instytucjami wspierającymi pracę szkoły	Nauczyciele	Cały rok szkolny

Obszar III – Podejmowanie decyzji

Zadanie	Realizator zadania / osoba odpowiedzialna	Termin
Udzielanie uczniom porad i konsultacji związanych z wytyczaniem celów edukacyjnych i wyborem kierunków kształcenia	Nauczyciele, pedagog i psycholog szkolny	Według potrzeb
Przedstawienie uczniom klas ósmych i ich rodzicom oferty edukacyjnej szkół ponadpodstawowych, omówienie dokumentacji i kryteriów przyjęcia do szkół ponadpodstawowych oraz sposobu logowania do szkół	Wychowawcy klas, nauczyciele informatyki, pedagog i psycholog szkolny	II półrocze
Porady i konsultacje dla rodziców, przekazywanie informacji zawodoznawczych podczas zebrań z rodzicami	Wychowawcy klas, pedagog i psycholog szkolny	Według potrzeb
Kierowanie uczniów na konsultacje z doradcą zawodowym	Wychowawcy klas	Według potrzeb
Współpraca nauczycieli, wychowawców i specjalistów – wymiana doświadczeń, doskonalenie zawodowe w zakresie doradztwa zawodowego	Społeczność szkolna	Według potrzeb
Udział uczniów klas ósmych w dniach otwartych szkół ponadpodstawowych organizowanych w Radomiu	Wychowawcy klas	II półrocze